

Sprawozdanie z udziału w seminarium POLBIT 2018
„Bibliotekarz dziedzinowy w bibliotece akademickiej”
w dniu 16 maja 2018 roku
w Bibliotece Głównej Politechniki Warszawskiej

Uczestników seminarium powitała dyrektor Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej Alicja Portacha. Po krótkim wystąpieniu otwierającym obrady przystąpiono do realizacji zaplanowanego [programu](#). Wystąpienia uczestników zostały zaprezentowane w trzech sesjach.

Na stronie www Biblioteki Głównej PW zostały zamieszczone [materiały konferencyjne](#). Linki do poszczególnych prezentacji zamieszczono w tym sprawozdaniu.

SESJA I

[Sekcja Kolekcji Dziedzinowych – rozwiązanie organizacyjne w Bibliotece Głównej Politechniki Warszawskiej](#). Jadwiga Siemiątkowska, Dorota Wojnowska, Ewelina Krześniak, Joanna Basińska / Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej.

Prezentację przedstawiła Jadwiga Siemiątkowska - kierownik Sekcji Kolekcji Dziedzinowych.

Sam pomysł stworzenia Sekcji powstał w 2010 r., a powołano ją w 2012 r. w strukturze Oddziału Udostępniania i Przechowywania Zbiorów, skąd głównie rekrutowali się i nadal rekrutują bibliotekarze dziedzinowi. Dwuletnie przygotowania obejmowały opracowanie bardzo szczegółowej koncepcji i profilu bibliotekarza dziedzinowego, wizyty w bibliotekach uniwersyteckich, w których istniały już takie stanowiska, szkolenia z gromadzenia i opracowania zbiorów oraz kompetencji informacyjnych, a także pracę własną, obejmującą przygotowanie dziedzinowe. W

Powołanie Sekcji Kolekcji Dziedzinowych wymogło zmianę organizacji pracy w bibliotece, ponieważ każdy bibliotekarz dziedzinowy odpowiada za swoją dziedzinę począwszy od zakupu książek drukowanych w ramach przyznanego budżetu, przez opracowanie rzeczowe zbiorów, po działalność informacyjną. Od 2014 r. ta grupa bibliotekarzy odpowiada za serwis dziedzinowy na stronie www Biblioteki Głównej. Poza tym tylko 50 % czasu pracy stanowi praca w charakterze bibliotekarza dziedzinowego, natomiast pozostała połowa to praca w Oddziale, z którego się wywodzą.

[Bibliotekarz dziedzinowy w strukturach Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie](#). Monika Krogulska-Krysiak / Biblioteka Uniwersytecka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Autorka pracuje na stanowisku bibliotekarza w Kolekcji Nauk Humanistycznych Oddziału Kolekcji Dziedzinowych.

W Bibliotece Uniwersyteckiej UWM w Olsztynie funkcje bibliotekarzy dziedzinowych wykonują bibliotekarze pracujący w Oddziale Kolekcji Dziedzinowych. W wolnym dostępie jest udostępniane ok. 100 tys. książek w trzech kolekcjach – nauk humanistycznych, nauk społecznych oraz nauk przyrodniczo-technicznych w oparciu o zmodyfikowany układ dziesiętny. Bibliotekarze dziedzinowi odpowiadają za obsługę informacyjną, szkolenia użytkowników, obsługę baz, ale także przygotowują propozycje zakupów, opracowują pod

względem rzeczowym zbiory w kolekcjach. Do zadań tych osób należy również współpraca z przedstawicielami środowiska akademickiego.

Informatorzy Dziedzinowi w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie. Dorota Bocian / Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie.

Autorka prezentacji jest informatorem dziedzinowym z zakresu prawa i nauk politycznych.

Biblioteka Uniwersytecka udostępnia w wolnym dostępie ponad 500 tys. woluminów (z 3 mln) w ośmiu szerokich dziedzinach. Przeprowadzka do nowego gmachu i wolny dostęp wymusił stworzenie w BUW informacji dziedzinowej.

Bibliotekarze dziedzinowi w BUW (obecnie jest to 7 osób, 1 vacat) wchodzi w skład Oddziału Usług Informacyjnych i Szkoleń obok pracowników Informatorium (4 osoby). Odpowiadają za kształtowanie księgozbioru w Wolnym Dostępie, wsparcie w zakresie wyszukiwania informacji, szkolenia dziedzinowe i biblioteczne, oprowadzanie po bibliotece i prowadzenie portali dziedzinowych. Codziennie pełnią 2-godzinne dyżury w swojej dziedzinie, a poza tym również dyżurują w Informatorium.

SESJA II

Organizacja informacji dziedzinowej w Bibliotece Politechniki Lubelskiej. Dorota Tkaczyk / Biblioteka Politechniki Lubelskiej.

Autorka dokonała krótkiej analizy powstania w bibliotece zespołu składającego się z bibliotekarzy dziedzinowych.

Omówiono w jaki sposób funkcjonuje informacja dziedzinowa, a mianowicie z jakiego obszaru jest zbudowana.

W referacie dokonano podziału na dwa obszary :

- nauki techniczne w skład których wchodzi takie dziedziny jak: mechanika, transport, inżynieria produkcji, inżynieria materiałowa, inżynieria biomedyczna, inżynieria środowiska, budownictwo, architektura, elektrotechnika i informatyka; nauki społeczne w dziedzinach
- nauki społeczne składające się z nauk ekonomicznych: nauki o zarządzaniu, finanse.

W dalszej części opisano budowę Biblioteki Politechniki Lubelskiej, strukturę organizacyjną oraz dokonano analizy witryny internetowej danej instytucji. Starano się uświadomić uczestnikom seminarium jak ważna jest strona internetowa jaką pełni rolę wraz z serwisem dziedzinowym dla studentów.

W kolejnym etapie wystąpienia omówiono wpływu roli kadry zarządzającej na kształtowania zespołu informacyjnego w Bibliotece Politechniki Lubelskiej. Następnym etapem było przygotowanie opisu stanowisk oraz podnoszenie kwalifikacji poprzez opracowanie strategii szkoleń dla bibliotekarzy.

Wymieniono pozytywne strony powstania zespołu informacyjnego w BP, a dla pełnego przedstawienia sytuacji wskazano również negatywne strony istnienia zespołu:

- zespół pracujący w rozproszeniu - obecnie w pięciu lokalizacjach ;
- mała liczba fachowców wykształconych w danych dyscyplinach;
- brak narzędzi motywacyjnych.

Wnioski jakie wysunęła Pani Dorota Tkaczyk to postrzeganie funkcji biblioteki jako ośrodka informacji dziedzinowej.

[Rola bibliotekarza w kształtowaniu relacji z użytkownikami \(pełny tekst\)](#). Konrad Konke, Agnieszka Leszczewicz, Magdalena Stankevič, Anna Kowalska / Biblioteka Politechniki Gdańskiej

Wystąpienie Konrada Konke rozpoczęło się od krótkiej charakterystyki Biblioteki Politechniki Gdańskiej w której opisano budowę instytucji oraz ilość osób pracujących w niej wraz z filiami.

Wskazano na relacje wiążące pracowników biblioteki z czytelnikami.

Prowadzący wyróżnił dwie kompetencje:

- kompetencje twarde (merytoryczna wiedza poparta zakończonymi studiami, kursami)
- kompetencje miękkie (empatia, komunikatywność, umiejętność aktywnego słuchania, kreatywność w rozwiązywaniu przeciwności, odporność na stres i umiejętność działania pod presją czasu)

Zwrócono uwagę, że w poszukiwaniu literatury obecny czytelnik przynosi się coraz bardziej do środowiska cyfrowego. Dlatego w Bibliotece Politechniki Gdańskiej kładzie się nacisk na regularne szkolenia bibliotekarzy w zakresie elektronicznych źródeł informacji.

Poruszono również kwestie współpracy z kadrami naukowo-dydaktyczną i jakie wymagania biblioteka musi spełnić aby zachęcić pracowników do współpracy.

Na zakończenie autor podsumował funkcjonowanie Biblioteki Politechniki Gdańskiej oraz podkreślił jak ważne jest to, aby wykształcony bibliotekarz dziedzinowy był partnerem dla kadry naukowo-dydaktycznej.

Rola bibliotekarza dziedzinowego w zakresie nauk medycznych w kształtowaniu potrzeb i kompetencji użytkowników Czytelni Medycznej w Bibliotece Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Krzysztof Wilk / Biblioteka Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego.

Prowadzący rozpoczął swoją prezentację od rozróżnienia typów bibliotekarzy dziedzinowych z zakresu nauk medycznych:

- praktycy
- promotorzy
- akademicy nauczyciele

Omówiono podstawowe zasady oraz zadania dla bibliotekarzy dziedzinowych w Czytelni Głównej i Czytelni Medycznej, a mianowicie :

Działalność administracyjna :

- administrowanie dostępu do źródeł informacyjnych: zakładanie i przedłużanie konta zdalnego dostępu,
- prowadzenie ewidencji użytkowników posiadających zdalny dostęp do baz elektronicznych,
- dbanie o sprawne funkcjonowanie elektronicznych zasobów bibliotecznych.

Działalność informacyjna – zadania bibliotekarza medycznego dziedzinowego - „marketingowca” usług dziedzinowych z zakresu medycznych i pokrewnych:

- organizowanie i udostępnianie warsztatu informacyjnego, informowanie o zasobach Biblioteki KAAF, pomoc w posługiwaniu się systemem katalogowym,
- pomoc w tworzeniu zestawień bibliograficznych,
- pomoc w weryfikacji danych bibliograficznych w oparciu o bazy komputerowe wydawnictwa informacyjne i dokumenty źródłowe,

- informowanie o zasobach polskich bibliotek i placówek naukowych oraz bibliotek światowych dostępnych w sieci,
- informowanie o zawartości baz danych online działających w sieci uczelnianej,
- lokalizowanie trudno dostępnych materiałów w bibliotekach krajowych i zagranicznych,
- pomoc w wyszukiwaniu publikacji do prac dyplomowych i magisterskich.

Szczegółowo omówiono rolę bibliotekarza dziedzinowego w udostępnianiu usług ogólnych i dziedzinowych a następnie zaprezentowano udział biblioteki w budowaniu usług dziedzinowych.

Specjalizacja dziedzinowa w działalności Sekcji Informacji Naukowej Biblioteki Jagiellońskiej. Sebastian Grudzień / Biblioteka Jagiellońska Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Autor rozpoczął swoje wystąpienie od omówienia miejsca Informacji Naukowej w strukturze Biblioteki Jagiellońskiej. Opisał jak przez lata nastąpiła modernizacja Oddziału:

- 1962-2013 Oddział Informacji Naukowej
- 2013- Sekcja Informacji Naukowej Oddziału Udostępniania Zbiorów i Informacji Naukowej

Przedstawiono zasadę funkcjonowania Biblioteki Jagiellońskiej będącej Biblioteką Główną Uniwersytetu Jagiellońskiego, wchodzącej w skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej. Zaprezentowano działalność wydawniczą biblioteki oraz przedstawił modernizację Czytelni Informacji Naukowej od 1965-2001 r.

Po obszernym zaprezentowaniu zasad funkcjonowania oraz rysu historycznego przedstawiono liczny księgozbiór biblioteki.

Od 2014 roku odpowiedzialnym za zbiory jest bibliotekarz dziedzinowy.

Przedstawiono zadania bibliotekarzy oraz dziedziny jakie zostały przydzielone bibliotekarzom dziedzinowym a mianowicie :

- Bibliotekoznawstwo, Informacja naukowa, Środki masowego przekazu – BIBLIOTEKOZNAWCA, kustosz
- Biologia, Nauki o Ziemi, Sztuka – HISTORYK, ETNOGRAF, kustosz
- Chemia, Matematyka, Fizyka, Astronomia i Filologia – INŻYNIER, FILOZOF, kustosz
- Ekonomia, Gospodarka, Zarządzanie, Medycyna – BIBLIOTEKOZNAWCA, EKONIMISTA, EUROPEISTA
- Filozofia, Religia, Oświata, Pedagogika – HISTORYK, ETNOLOG, doktor
- Historia, Archeologia, Technika – HISTORYK, kustosz, doktor
- Psychologia, Socjologia, Rolnictwo – BIBLIOTEKOZNAWCA
- Polityka, Prawo, Administracja, Sport - BIBLIOTEKOZNAWCA

Następnie zaprezentowano działalność edukacyjną/informacyjną w bazach.

Na zakończenie omówiono działanie ARS QUARENDI PLUS służące do działalności edukacyjnej. *Ars Quarendi Plus* to wykłady na zamówienie, przeznaczone dla grup zorganizowanych.

SESJA III

Specjalistyczne kwerendy realizowane przez pracowników Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki Głównej Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie. Dominika Górka oraz Iwona Piwońska / Biblioteka Główna Wojskowej Akademii Technicznej.

W swoim wystąpieniu autorki przedstawiły listę zadań realizowanych przez tę agendę, takich jak konsultacje, organizowanie szkoleń z obsługi elektronicznych baz danych realizowanych dostawców tych baz (np. Reaxys, Knovel), działania na rzecz wizerunku Biblioteki (opracowanie materiałów promocyjnych Biblioteki, media społecznościowe), a także odpłatne sporządzanie zestawień tematycznych oraz realizowanie kwerend tematycznych. W Oddziale prowadzone są też permanentne szkolenia bibliotekarzy.

[Wolny dostęp Biblioteki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#). Wioletta Niemirska / Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

W swojej prezentacji autorka przedstawiła sposób funkcjonowania Biblioteki w nowym gmachu udostępnionym w 2013 roku. W dziewięciu kolekcjach odpowiadających UKD gromadzone są książki często wypożyczane, wydane po 2000, po oprawie introligatorskiej. Są one udostępniane w wolnym dostępie. Książki w poszczególnych działach oznaczone są kolorami, symbolami literowymi. Każdym działem zarządza bibliotekarz dyplomowany z wykształceniem kierunkowym i bibliotekarskim. Na czytelników czeka 250 miejsc do pracy, w tym pomieszczenia do pracy zbiorowej, kabiny pracy indywidualnej (1-, 2- 3-osobowe). Wyposażenie stanowią regały z łatwą możliwością ich przekształcania zależnie od potrzeb, stoliki usytuowane bezpośrednio przy regałach, wygodne pufy do siedzenia, wózki do odkładania książek. Dużo uwagi poświęcono na dokładne i dobre oznaczenie kolorami regałów, w zależności o tematyki książek. Pomieszczenia są przyjazne dla osób niepełnosprawnych (urządzenia elektroniczne, odstępy między regałami). Działa też system RFID.

Wolny dostęp obsługują: sekcja bibliotekarzy dziedzinowych oraz sekcja obsługi księgozbioru. Do ich obowiązków należy dbanie o rozwój kolekcji, rozwój klasyfikacji, analiza potrzeb czytelnicznych, klasyfikowanie książek, informacja dziedzinowa (katalogowa i bibliograficzna), edukacja użytkowników, również zewnętrznych, kontrola księgozbioru, statystyka, promocja biblioteki, w tym prowadzenie wycieczek.

[Udział Biblioteki Budownictwa i Architektury im. Jerzego Samujły Politechniki Łódzkiej w budowaniu usług dziedzinowych](#) (pełny tekst). Dobrosława Kamińska, Grzegorz Olszewski / Biblioteka Politechniki Łódzkiej.

Wystąpienie poruszało specyfikę funkcjonowania biblioteki wydziałowej w strukturze uczelni. Biblioteka ta udostępnia swoje zbiory w wolnym dostępie, książki ułożone są w porządku UKD, a czasopisma w porządku alfabetycznym. Czytelnicy mogą wypożyczać dokumenty na 3 godziny, na noc, na weekend. Biblioteka umożliwia im dostęp do drukarek, w tym 3D, skanerów, specjalistycznego oprogramowania (min. AutoCAD), kserografów. Niektóre z tych usług są odpłatne. Biblioteka tworzy tematyczne bazy danych, opracowuje rekordy analityczne, tworzy bazy danych publikacji pracowników. Optymalizowaniu polityki gromadzenia zbiorów służy obserwowanie portali wydawniczych, przyjmowanie zgłoszeń czytelników, współpraca z księgarzami, pomoc pracowników dydaktycznych uczelni oraz śledzenie szeroko pojętych trendów w dyscyplinach reprezentowanych przez wydział. Współpracy biblioteki z kadrą dydaktyczną służy również udział kierownika biblioteki w posiedzeniach Rady Wydziału, gdzie prezentuje nabytki biblioteki.

DYSKUSJA

W ramach dyskusji dr Iwona Sójkowska przedstawiła prezentację na temat „[Współpraca pracowników Biblioteki PŁ z uczelnią przy realizacji projektu Dydaktyka](#)”

